

have sagt, vi betale Told af alle de Materialier vi bruge: Kul, Maskiner osv.; men det gjøre vi Smørfabrikanter virkelig ogsaa; vi betale ogsaa Told af Kul, Træ, Salt, og hvad vi ellers bruge i vor Forretning foruden Told af Maskinerne. Smørfabrikanterne ville med samme Grund som Sukkerfabrikerne kunne komme med Forlangende om en Udførselsgovtjørelse — og hvad vilde man sige, hvis man kom med en saadan Fordring som den at give 10 à 20 Dre pr. Hund Smør af Statskassen? Jeg tror dog ikke, at selv de Herrer, der have stillet dette Forslag om at understøtte Sukkerindustrien, vil gaa ind paa noget Saadant. Jeg tror ikke, det vil være muligt for de Herrer at kunne fremsføre et eneste Argument for deres Betragtning eller Ønske, som ikke med samme Vægt og Kraft maatte kunne anvendes paa andre Virksomheder her i Landet. Der vil rejse sig det ene Krav efter det andet, derom er der ikke nogen som helst Tvivl, om en større eller mindre Godtgjørelse efter det samme Princip, som var vedtaget ved 2den Behandling af det foreliggende Lovforslag. — Der er endvidere for mig nogen Tvivl, om de Herrer virkelig gaane saa meget, som de mene, ved det, der nu er vedtaget, ved at staae en Udførselspræmie. Det er ganske vist, at hvis de faae det, er det en Indtægt for de Paagjældende, hvis de udføre Sukkeret, men vi vide jo Allesammen, at den Lov, vi nu have under Behandling, tilligemed den dertil knyttede om Brændevinsbeskatningen, skal ind i det andet Thing. Vi kunne naturligvis ikke vide noget aldeles Bestemt om, hvad det andet Thing vil vedtage, eller hvorledes det i det Hele taget vil stille sig overfor disse Forhold, men vi have dog Lov til at have den Mening, at det kan være meget sandsynligt, at det andet Thing vil blive meget betænksomt ved disse Lovforslag, hvis de komme ind der med det Princip, der er indbragt i det foreliggende Lovforslag; som Følge deraf vil Sagen maasse komme i Udvalg og dette Udvalg undersøge Sagen meget omhyggelig. Og hvad vil saa følge deraf? Rimeligvis eller muligvis, at vi slet ikke faae det foreliggende eller det andet Lovforslag vedtaget i nærværende Samling. Jeg vil dog imidlertid gjøre opmærksom paa, at hvis dette Lovforslag ikke vedtages, saa vedtages heller ikke dets § 2, og dets § 2 indeholder for Fabrikerne en virkelig Begunstigelse, som er reel og nyttig for dem, og som de, efter hvad der er forebragt mig, slet ikke paa nogen Maade kunne undvære. Hvis vi vedtage § 3, er det muligt, vi hverken faae § 2 eller § 3 vedtagne; hvis vi derimod vedtage § 2

uden § 3, er jeg temmelig sikker paa, eller der er en vis Sandsynlighed for, at vi staae Fabrikerne den Hjælp, de trænge til, nemlig Kredit paa deres Afgifter. Jeg vil henstille til de Herrer, der støtte denne Virksomhed, at gaa en ganske anden Vej. Det er slet ikke ukjendt for Lovgivningsmagten her i Landet at understøtte privat Virksomhed. Sukkerfabrikerne ere ikke de første, der have meldt sig i Rigsdagen eller i det Hele taget til offentlig Hjælp. Tværtimod, det er aldeles ikke sjældent, at hele Industrier eller private Industridrivende henvende sig til det Offentlige om pekuniær Understøttelse paa den ene eller den anden Maade. Jeg er af den Mening, at det muligvis vil vise sig, at Sukkerdyrkning ikke er heldig for vort Land, ikke egner sig derfor. Men da vi nu en Gang have den, og den interesserer en uhyre Masse Mennesker og maaste for en enkelt Provinds er et Belfærdsanliggende, tror jeg ikke, at Regeringen eller Rigsdagen vil være uvillig til at gaa ind paa et Forslag om at tilfredsstille den Trang, der er tilstede, paa en anden Maade, f. Ex., hvis man var i Forlegenhed, at give et Forskud eller et Laan paa billige Villkaar. Vi vide jo Alle, hvorledes de Aktieselskaber have det; de hænge sammen som Vernehalm, og naar et Aktieselskab er i Forlegenhed, gaar det til et andet Aktieselskab, til en Bank og laaner Penge. Det trykker en Del af vore Aktieselskaber betydeligt, at de hos Bankerne have saa dyre Penge og maaste ofte en usikker Kredit. Hvis saadanne Aktieselskaber kunde reddes ved et billigt og rimeligt Laan paa længere Tid af Statskassen, vilde jeg anse det for langt rigtigere, at saadanne Selskabers Bestyrelser kom til Staten med Anmodning om en saadan Hjælp, og saa skal jeg i det Mindste for mit Bedkommende stille mig imødekommende dertil og være villig til at give det min Stemme, naar Forlangendet ellers er rimeligt. Jeg vil altsaa tillade mig bestemt at tilraade det høie Thing at vedtage det Forslag, der er stillet af mig og flere andre Udvalgsmedlemmer, at § 3 fuldstændig udgaar. Jeg ønsker endnu blot at sige et Par Ord med Hensyn til de Mægtingsforslag, der vare stillede, det ene af det ærede Medlem for Viborg Amts 5te Valgkreds (Thorup) det andet af den høitærede Finantsminister om at give Udførselstolden enten for 1 eller 2 Mar. Jeg vil tillade mig at sige, at jeg vil anse deres Vedtagelse for lige saa farlig som at vedtage § 3 uforandret. § 3 kan ophæves, hvis vi ikke synes om den, om det end vil være vanskeligt, men det vil være lige saa vanskeligt under besværlige Konjunkturer for Sukkerfabrikerne